

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра валеології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філософського факультету

Іван КАРПЕНКО

“30” червня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Педагогічна практика в школі з основ здоров'я

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
галузь знань _____ 01 Освіта / Педагогіка _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 014 Середня освіта _____
(шифр і назва)
предметна спеціальність _____ 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ біологічний _____

2023/2024 навчальний рік

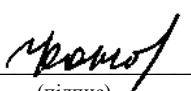
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету

«16» червня 2023 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к. пед. наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри валеології Наталія САМОЙЛОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри валеології філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол від «30» травня 2023 року, № 9

В.о. завідувача кафедри Олена КОНОВАЛОВА
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Гарант освітньо-професійної програми Наталія САМОЙЛОВА
(підпис)

Програму погоджено з науково-методичною комісією біологічного факультету

Протокол від «21» червня 2023 року № 11

Голова науково-методичної комісії Ольга ТАГЛІНА
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Педагогічна практика в школі з основ здоров'я» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 «Середня освіта» предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою педагогічної практики є закріплення, поглиблення та апробація на практиці знань, отриманих під час теоретичної підготовки.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- 1) вироблення навичок самостійної роботи в межах обраної спеціальності;
- 2) ознайомлення з нормативними документами з питань педагогічної майстерності вчителя та впровадження навичок здорового способу життя в навчально-виховний процес;
- 3) ознайомлення з навчально-методичною роботою у середній школі, навчальними планами, методичним розробками, набуття досвіду педагогічної майстерності у вчителів вищих категорій;
- 4) ознайомлення з основними видами позакласної роботи у школі;
- 5) аналіз наявності навчально-методичного забезпечення навчально-виховного процесу – методичної літератури, навчальних програм, планів науково-практичних семінарів, планів відкритих занять та позакласних заходів;
- 6) ознайомлення з організацією освітнього процесу в середній школі;
- 7) надання можливості студенту перевірити та набути свій педагогічний досвід в освітній діяльності в середній школі.

Програмні компетентності:

ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з використанням різних джерел, у т.ч. результатів власних досліджень, використання інформаційних та комунікативних технологій, різноманітних програмних засобів, вміння користуватися сучасними інформаційними технологіями та аналізувати інформацію в галузі біології, здоров'я людини, педагогіки, методики викладання.

ЗК4. Здатність виконувати професійні функції і проводити дослідження на відповідному рівні у галузі біологічних наук і на межі предметних галузей, вміння вести документацію державною мовою, здатність використовувати знання державної та іноземної мови в освітній діяльності

ЗК5. Комунікативні навички, міжособистісна компетентність: вміння взаємодіяти з іншими людьми, організувати комунікацію учнів, працювати в команді зі своїми колегами, поєднувати в освітньому процесі учнів, їх батьків, вчителів, адміністрацію, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, здатність аналізувати складні ситуації, що стосуються освітнього процесу і розвитку в особливих контекстах

ЗК6. Дотримання морально-етичних аспектів професійної діяльності і принципів інтелектуальної чесності, здатність діяти соціально відповідально та свідомо, а також здатність забезпечити безпеку життєдіяльності та біобезпеку.

ЗК10. Здатність до комунікації у професійній діяльності, у т.ч. на міжнародному рівні, здатність спілкуватися іноземною мовою, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально та громадянськи свідомо, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ФК2. Сучасні уявлення про основні принципи та методи викладання біології, основ здоров'я у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів, здатність до перенесення системи наукових знань зі спеціальності у площину навчального предмету, здійснення структурування навчального матеріалу

ФК14. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей, пошуку ефективних шляхів мотивації школярів до саморозвитку, (самовизначення, самоактуалізації, самоконтролю, самонавчання), володіння основами цілепокладання, планування та проектування освітнього процесу, здійснення об'єктивного контролю і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

ФК15. Здатність до застосування методів й засобів навчання біології та основам здоров'я для розвитку здібностей учнів, здійснення критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки власного педагогічного досвіду, розуміння і застосовування освітніх теорій та методології як основи для загальної і специфічної педагогічної діяльності

ФК16. Здатність у процесі навчання та виховання учнів доводити й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства, розкривати сутність здорового способу життя і охорони здоров'я, застосовувати валеологічні методи оцінки й моніторингу стану здоров'я людини і базові знання з медико-біологічних дисциплін для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини.

ФК19. Здатність здійснювати професійні функції в процесі інклюзивного навчання, адекватно вибирати засоби і методи навчання для осіб з особливими освітніми потребами, створюючи умови для їх розвитку і саморозвитку, повноцінної соціалізації з допомогою здоров'язбережувальних технологій.

1.3. Кількість кредитів: 5

1.4. Загальна кількість годин: 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
Практичні, семінарські заняття	
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
150 год.	150 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
0 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні отримати наступні результати:

Програмні результати (ПРН) навчання

ПРН 3. Застосовує сучасні теоретичні та практичні основи методики навчання біології і основ здоров'я в загальноосвітній школі, враховує психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів

ПРН 4. Застосовує методи діагностування досягнень учнів, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху

ПРН 5. Дотримується сам під час польових і педагогічних практик, та формує в учнів екологічні цінності й відповідальне ставлення школярів до природи, власного здоров'я та здоров'я інших, повагу до культурних цінностей і традицій українського народу, дотримується основних правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, знає основні підходи до оцінки ризиків за умов застосування новітніх медико-біологічних методів, освітніх та оздоровчих технологій

ПРН 6. Проектує психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, організовує співпрацю учнів та ефективно працює автономно та в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), організує співпрацю учнів та комуні

ПРН 14. Розробляє навчально-методичні матеріали (навчальні програми, навчально-тематичні плани) на основі Державних стандартів та типових програм з урахуванням виду освітньої установи, застосовує педагогічні технології на достатньому рівні, вміє надавати професійні консультації в галузі біології та здоров'я людини, популяризує професійні знання та відстоює науковий світогляд.

ПРН 15. Розуміє особливості навчання різномірних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів, володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

I тиждень практики

Установча конференція з педагогічної практики.

2) Ознайомлення з навчально-виховною роботою:

с режимом роботи школи; с розкладом занять, бібліотекою;

с навчальним планом і навчальними програмами, класними журналами й іншою документацією, с устаткуванням класної кімнати, кабінетів початкової школи, кабінетів для проведення занять у молодшій і середній школі, с санітарно-гігієнічними умовами класу, с досвідом роботи класного керівника, с класною документацією, з планом виховної роботи класу, особистими справами учнів; з досвідом роботи вчителя з батьками учнів класу, с досвідом роботи вчителів-предметників (відвідування й аналіз уроків і виховних заходів) та ін.

3) Оволодіння методами науково-педагогічної роботи та дослідження:

вироблення навичок у складанні та проведенні аналізу уроків навчальної, середньої та старшої школи; вироблення навичок складання планів-конспектів уроків, вироблення навичок складання планів позакласного заходу.

4) Участь у навчально-виховному процесі:

надання допомоги вчителю у підготовці дидактичних матеріалів до уроків, у проведенні окремих уроків чи їх фрагментів, у проведенні окремих виховних заходів.

II-III тижні практики

Вивчення досвіду роботи класного керівника, класної документації, досвіду роботи вчителя з батьками учнів класу,

Вивчення досвіду роботи вчителів-предметників (відвідування й аналіз уроків і виховних заходів) та ін.

Складання планів-конспектів уроків та планів-конспектів позакласних заходів;
 Проведення уроків,
 Проведення позакласних заходів;
 Проведення відкритого уроку,
 Відвідування занять студентів-практикантів та їх аналіз;
 Відвідування позакласних заходів студентів-практикантів та їх аналіз;
 Участь у підготовці й проведенні нескладних виховних заходів (бесіда, читання розповідей з їхнім обговоренням);
 Оволодіння методами виховання дітей молодшого та середнього шкільного віку.

IV тиждень практики

Проведення відкритого уроку,
 Відвідування відкритих занять студентів-практикантів та їх аналіз;
 Підготовка звітної документації з педагогічної практики,
 Участь у підсумковій конференції.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л	П	Лаб	інд	Ср		Л	п	лаб	інд	ср
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1. Установча конференція. Ознайомлення з програмою проходження педагогічної практики	2		2				2		2			
2. Ознайомлення з досвідом роботи, вимогами, правилами та методичним забезпеченням навчально-виховного закладу, де проходить практика	40		40				40		40			
3. Складання планів-конспектів уроків	70		70				70		70			
4. Проведення уроків	5		5				5		5			
5. Проведення відкритого уроку	1		1				1		1			
6. Складання плану-сценарію позакласного заходу	8		8				8		8			
7. Проведення позакласного заходу	2		2				2		2			
8. Підготовка аналітичного звіту та звітної документації	20		20				20		20			
9. Підсумкова	2		2				2		2			

конференція												
Разом за розділом 1	150		150				150		150			

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Проведення уроків (5 уроків по 1 годині)	5	5
2	Проведення відкритого уроку	1	1
3	Проведення позакласного заходу	2	2
Разом:		8	8

5. Завдання для самостійної роботи

Види самостійної роботи:	Кількість годин		Форми контролю
	денна	заочна	
1. Ознайомлення з досвідом роботи, вимогами, правилами та методичним забезпеченням навчально-виховного закладу, де проходить практика	40	40	Звіт, щоденник
2. Складання планів-конспектів уроків	70	70	Плани-конспекти уроків
3. Складання плану-сценарію позакласного заходу	8	8	Плану-сценарію позакласного заходу
4. Підготовка аналітичного звіту та звітної документації	20	20	Аналітичний звіт
Усього:	134	134	

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання.

1. Словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, дискусія, робота з навчальною і науковою літературою, самостійна робота.
2. Методи спостереження: методи ілюстрацій, методи демонстрацій.
3. Практичні методи: вправи, творчі роботи, проведення уроків
4. Методи проблемного навчання: виклад з елементами проблемності, проблемний виклад під час діалогу.

8. Методи контролю

Поточний контроль: відвідування уроків у школі, проведення уроків та позакласного заходу, установча конференція, підсумкова конференція, звітна документація.

Підсумковий контроль: залік.

9. Схема нарахування балів

Установча конференція	Поточне тестування, самостійна робота, звітна документація,	Залік	Сума
10	50	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Критерії оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання
90–100 балів	Студент систематично відвідує школу, повністю виконує індивідуальний план роботи, проявляючи такі риси як творче ставлення до виконання завдань, ініціативу та самостійність, наявність вмінь та навичок у роботі з класним колективом та вивченні індивідуальних особливостей учнів, акуратно та правильно веде та оформлює документацію. Студент має відмінні оцінки за уроки, позакласні заходи, класне керівництво та виконання інших завдань.
70–89 балів	Студент систематично відвідує школу. Повністю виконує індивідуальний план роботи, проявляючи активність та самостійність, наявність навичок та вмінь роботи з класним колективом та окремими учнями, акуратно веде та у строк здає документацію з педпрактики. Має оцінки «відмінно» та «добре» за уроки, позакласні заняття та виконання інших завдань.
50–69 балів	Студент регулярно відвідує школу, практично виконує індивідуальний план за допомогою педагогів школи та керівників практики. Проявляє недостатньо тверді уміння та навички у роботі з класним колективом та окремими учнями, документацію здає несвоєчасно. Має оцінки «добре» та «задовільно» за уроки, позакласне заняття та класне керівництво.
1–49 балів	Студент не проявляє інтересу до педагогічної діяльності, нерегулярно відвідує школу, не виконує значну частину індивідуального плану практики, а за виконану частину роботи отримує задовільні та незадовільні оцінки.

10. Рекомендована література

Основна

1. Педагогічна практика. Методичні рекомендації щодо проходження педагогічної практики студентами спеціальності 014.14 Середня освіта «Здоров'я людини» / Н.В.Самойлова, Г.М.Тимченко, Т.О.Парфіненко – Х. : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2018. – 26 с.
2. Гончаренко М. С., Тимченко Г.М. Методика викладання основ здоров'я навчальний посібник для студентів спеціальності «Здоров'я людини» – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 100 с.
3. Сучасні методи валеологічної профілактики та оздоровлення у школі: [навч.-метод. посіб. для студентів] : [укладачі: Гончаренко М.С., Самойлова Н.В., Ткаченко Г.В.] – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 80 с

4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник: К.:“Академвидав”. –3-тє видання, виправлене, 2015. – 304 с.

Допоміжна:

5. Гриньова М. В. Методика викладання валеології: Навчально-методичний посібник. – Полтава: АСМІ. – 2003. – 220 с.

6. Загальні питання методики викладання «Основ здоров'я»: методичний посібник до практичних занять з курсу «Методика викладання основ здоров'я» / [укладачі: Гончаренко М. С., Тимченко Г. М.], 2009 – 69 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Нова українська школа https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna_serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf
2. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я» 5-9 класи <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
3. Підручники з основ здоров'я <https://pidruchniki.in.ua/tag/osnovi-zdorovya-5-klas/>
4. «Основи здоров'я» підручник для 7 класу знз Тагліна О.В. Ранок
5. «Основи здоров'я» підручник для 7 класу знз Бойченко Т.С., Василяшко І.П., Гурська О.К., Коваль Н.С. ТОВ “Видавництво “Гене́за”
6. «Основи здоров'я» підручник для 7 класу знз Поліщук Н.М. ТОВ “Видавництво “Грамота”
7. «Основи здоров'я» підручник для 7 класу знз Василенко С.В., Гущина Н.І., Коломоєць Г.А. ТОВ “Астон”
8. «Основи здоров'я» підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів» Бойченко Т.С., Василяшко І.П., Гурська О.К., Коваль Н.С. ТОВ “Видавництво “Гене́за”
9. «Основи здоров'я» підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів» Поліщук Н.М. ТОВ “Видавництво “Грамота”
10. «Основи здоров'я» підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів» Бех І.Д., Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Страшко С.В. ТОВ “Алатон”
11. «Основи здоров'я» підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів» Тагліна О.В. ТОВ “Видавництво “Ранок”
12. «Основи здоров'я» підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів» Гущина Н.І., Василенко С.В., Колотій Л.П. ТОВ “Фоліо”
13. www.kievskiy-ruo.edu.kh.ua/Files/downloads/O36.ppt
14. <http://topchiyirina.blogspot.com/2016/07/20162017.html>
15. http://shkos.at.ua/publ/metodika/metodichni_rekomendaciji/2016_2017_navchalnij_rik_m_etodichni_rekomendaciji_osnovi_zdorov_ja/4-1-0-67
16. <http://www.xn--80aamewp7k6b.com.ua/wp-content/uploads/2016/07/osnovy-zdorov.pdf>
17. <https://www.youtube.com/watch?v=rhiFnyz6SiA>